

*Юрій Богданович Хім'як,
старший науковий співробітник відділу дослідження
проблем кримінального процесу та судоустрою
Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України,
заступник керівника Апарату Верховного Суду –
керівник секретаріату Касаційного кримінального суду,
кандидат юридичних наук
ORCID: 0009-0009-0696-9094*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. Цифровізація судочинства є об'єктивним процесом розвитку судочинства, що забезпечує належне врахування розвитку інформаційних технологій для потреб судочинства, покращення комунікації між учасниками судових спорів та судом. Цифровізація судочинства, зокрема кримінального провадження, визначена в рамках правової реформи однією із умов вступу України до Європейського Союзу. Так, у Плані для Ukraine facility (2024–2027) встановлено, що цифровізація судової системи уможливить розширити доступ до правосуддя у воєнний час, підвищить прозорість, ефективність та результативність роботи судів, заощадить операційні витрати та дасть змогу формувати політику в судовій системі на основі доказів [1, с. 88]. Тож подальша цифровізація кримінального провадження є не лише технічною вимогою сьогодення, а й становить конкретне євроінтеграційне зобов'язання держави, що зумовлює актуальність дослідження питань цифровізації кримінального провадження.

Питанням цифровізації кримінального судочинства присвячено багато досліджень, зокрема таких науковців, окремих суддів, як: Н. Глинська і Д. Клепка, О. Дурач, А. Барабаш, О. Дроздов, Ю. Рєпіна, О. Марочкін, М. Пашковський, С. Подкопаєв, В. Шевчук та ін. Водночас дослідження процесів цифровізації кримінального провадження в комунікаційному його аспекті здійснюється, як правило, виходячи з аналізу технологічних можливостей єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи, інших програмних систем, визначених Державною судовою адміністрацією України. Водночас наявність міжнародних зобов'язань щодо вступу України до ЄС зумовлює необхідність пошуку подальших шляхів підвищення ефективності здійснення кримінального провадження, зокрема, і в частині належного інформування учасників кримінального провадження, розширення засобів комунікації суду з учасниками кримінального провадження, унеможливлення випадків затягування розгляду кримінальних проваджень з цих підстав зі збереженням гарантій реалізації прав учасників кримінального провадження.

Метою статті є дослідження актуальних питань подальшої цифровізації кримінального провадження в частині удосконалення засобів інформування учасників кримінального провадження, отримання від суду повісток, повідомлень, копій процесуальних документів тощо.

Основні результати дослідження. У підрозділі 1.3 Дорожньої карти з питань верховенства права (якість та ефективність правосуддя) поставлено завдання підвищити ефективність функціонування судів, зокрема шляхом зменшення строків розгляду справ та зменшення залишків нерозглянутих справ. Також як результат подальшої цифровізації судової системи має бути розширено доступ до правосуддя, а прозорість та ефективність роботи судів підвищена. Для реалізації таких завдань, зокрема, передбачається: розроблення та прийняття змін до процесуальних кодексів, спрямованих на вдосконалення можливостей дистанційного судочинства; розроблення та прийняття змін до процесуальних кодексів, спрямованих на вдосконалення ефективних механізмів протидії зловживанню процесуальними правами; запровадження використання спроможностей Єдиної су-

дової інформаційно-комунікаційної системи (далі – ЄСІКС) для адміністрування судової системи шляхом постійного моніторингу ключових показників надходження та розгляду судових справ [2]. Окреслені євроінтеграційні завдання вказують на те, що показником успішного реформування правосуддя має бути ефективне функціонування судів.

У контексті визначених у ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) завдань кримінального провадження фактично йдеться про забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду. З різних причин, процесуальних недоліків та колізій, кадрового наповнення судів, впливу повномасштабного вторгнення держави-агресора, виконання завдання щодо швидкого розслідування і судового розгляду є дуже ускладненим. Водночас у ст. 28 КПК визначено положення розумного строку як загальної засади кримінального провадження, що становить елемент права на справедливий суд. У ст. 28 КПК встановлено, що під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки. Розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Розумні строки не можуть перевищувати передбачені цим Кодексом строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень. Проведення досудового розслідування в розумні строки забезпечує прокурор, слідчий суддя (в частині строків розгляду питань, віднесених до його компетенції), а судового провадження – суд [3]. Порушення розумних строків розгляду кримінальних проваджень у судах визнано Європейським судом з прав людини системною проблемою кримінального судочинства уже близько 10 років. З огляду на це, реформи цифровізації кримінального провадження мають забезпечити часткове вирішення цього проблемного питання.

Однією із основних причин тривалого часу розгляду кримінального провадження під час судового провадження є неявка учасників кримінального провадження у судові засідання, у багатьох випадках неможливість забезпечити належне повідомлення про розгляд справи, зловживання учасниками кримінального провадження у цій сфері. До прикладу, за даними Звіту місцевих загальних судів про розгляд судових справ № 1-мзс за 2025 рік у частині оперативності розгляду кримінальних проваджень у суді першої інстанції обліковано 391 тисячу 800 випадків відкладення судового розгляду, з них: нездійснення доставки до суду обвинуваченого, який тримається під вартою – 1439 випадків; неприбуття обвинуваченого – 60 676 випадків; хвороба обвинуваченого – 1528 випадків; неприбуття прокурора – 2 776 випадків; неприбуття захисника – 8 097 випадків; неприбуття свідків, потерпілих – 14 841 випадок; неприбуття інших учасників кримінального провадження – 5 551 випадок; інші підстави – 297 130 випадків [4]. З наведених показників убачається, що неявка учасників кримінального провадження становить 25 % від усіх випадків відкладення судового розгляду та обліковується як неявка таких учасників, що були належним чином повідомлені про судові засідання. Хоча судова статистика й не виокремлює випадки невручення кореспонденції, відсутність даних у суду про належне сповіщення учасників на час розгляду справи, проте в межах наявного процесуального порядку здійснення сповіщення про розгляд справи ці випадки становлять, очевидно, значну частку, оскільки в категорії «інше» обліковано 75 % усіх випадків відкладення розгляду кримінальних проваджень. Зазначене проблемне питання з часу повномасштабного вторгнення загострюється з огляду на значну внутрішню та зовнішню міграцію населення, недоліки роботи поштових операторів (зокрема на прифронтових територіях) тощо.

У таких умовах ефективність здійснення кримінального провадження в комунікаційному аспекті можливо забезпечити виключно розвитком цифровізації кримінального провадження в частині удосконалення процесуального порядку здійснення виклику, повідомлення, направлення повістки, отримання судових рішень у електронному вигляді тощо.

У ч. 1 ст. 135 КПК встановлено, що особа викликається до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду шляхом вручення повістки про виклик, надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком, здійснення виклику по телефону або телеграмою. У разі якщо особа подала письмову заяву про здійснення виклику в конкретному кримінальному провадженні з використанням ЄСІКС та/або її окремої підсистеми (модуля), то за наявності технічної можливості така особа викликається шляхом надсилання їй текстових повідомлень у порядку, визначеному Положенням про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему та/або положеннями, що визначають порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІКС.

Крім того, згідно з ч. 9 ст. 135 КПК особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом не пізніше ніж за три дні до дня, коли вона зобов'язана прибути за викликом. У випадку встановлення цим Кодексом строків здійснення процесуальних дій, які не дозволяють здійснити виклик у зазначений строк, особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом якнайшвидше, але в будь-якому разі з наданням їй необхідного часу для підготовки та прибуття за викликом.

Незважаючи на широкий вибір засобів комунікації учасників кримінального провадження, на сьогодні основним засобом залишається поштовий зв'язок, а засоби цифровізації в багатьох випадках виступають додатковим джерелом інформування учасників та не мають процесуального значення через недоліки процесуальної регламентації.

Зазначимо, що основою для цифрової взаємодії учасника кримінального провадження з судом на сьогодні є ЄСІКС, її окремі модулі: «Електронний суд» та «Електронний кабінет». Електронний кабінет забезпечує реалізацію функцій електронного суду для учасника провадження. У ч. 1 ст. 35 КПК визначено, що адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, органи державної влади, органи місцевого самоврядування реєструють офіційні електронні адреси в ЄСІКС та/або її окремих підсистемах (модулях) в обов'язковому порядку. Інші особи реєструють офіційні електронні адреси в ЄСІКС та/або її окремих підсистемах (модулях) в добровільному порядку. Реєстрація в ЄСІКС та/або її окремих підсистемах (модулях) не позбавляє права на подання документів до суду в паперовій формі в порядку, визначеному цим Кодексом.

На відміну від інших процесуальних кодексів, на яких поширює свою дію ЄСІКС, у нормах КПК факт реєстрації електронного кабінету суб'єктами, визначеними у ст. 35 КПК, які повинні його зареєструвати в обов'язковому порядку, не означає обов'язок подання процесуальних документів до суду виключно таким способом. У нормах КПК жодних процесуальних наслідків невикористання суб'єктами, визначеними у ч. 1 ст. 35 КПК, електронного кабінету, не передбачено на відміну від інших процесуальних кодексів, за якими законодавство містить процесуальні наслідки неподання документів з використанням електронного кабінету.

Тому фактично наявність у цих суб'єктів та органів електронного кабінету не надає суду можливості здійснювати обмін документами через електронний кабінет у випадку, коли при надсиланні процесуальних документів до суду було обрано інший спосіб подання. Крім цього, у випадку обрання електронного кабінету засобом комунікації з судом, право на належне процесуальне сповіщення виникає в суду лише у випадках, коли про таку можливість надсилання процесуальних документів від учасника надійшла відповідна письмова заява. У п. 17 Положення про ЄСІКС вказано, що «особам, які зареєстрували Електронний кабінет в ЄСІТС, суд вручає будь-які документи у справах, у яких такі особи беруть участь, виключно в електронній формі шляхом їх надсилання до Електронного кабінету таких осіб, що не позбавляє їх права отримати копію судового рішення в паперовій формі за окремою заявою» [5]. Проте це положення у кримінальному провадженні не діє, а правило, закріплене в ньому, фактично діє навпаки – суд вручає будь-які документи у справах, у яких такі особи беруть участь, виключно в електронній формі шляхом їх надсилання до Електронного кабінету лише у випадку отримання відповідної письмової заяви про можливість використання такого способу комунікації.

Така законодавча відмінність використання ЄСІКС поряд з іншими процесуальними кодексами не надає можливості зменшити витрати на поштову кореспонденцію, забезпечити швидке та достовірне повідомлення учасника про хід і результати процесуальних дій, здійснити організаційне забезпечення здійснення судочинства, оскільки відсутність на час судового розгляду інформації про належне повідомлення учасників про день та час проведення судового засідання в більшості випадків призводить до відкладення розгляду справи з наступним повідомленням уже про нову дату судового засідання. Користувачі електронних кабінетів у таких умовах подають процесуальні документи через підсистему «Електронний кабінет» ЄСІКС, не надають згоди на отримання таким способом процесуальних документів та повідомлень у справі, суд надсилає повістки, повідомлення та процесуальні документи у справі поштовим зв'язком, при цьому усі ці документи користувач автоматично також отримує в електронному кабінеті. Проте факт отримання документації від суду електронним судом у такому випадку не є належним сповіщенням. Наприклад, ККС ВС у справі № 202/9867/22 скасував ухвалу суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги.

ги з тих підстав, що «суд може повідомляти учасника кримінального провадження про прийняття рішення шляхом направлення копії рішення на адресу електронної пошти чи з використанням ЄСІТС, однак лише за письмовою заявою такого учасника. Водночас у матеріалах кримінального провадження відсутня письмова заява захисника про можливість комунікації із судом в електронній формі, а також відсутні будь-які дані про отримання, чи ознайомлення адресата зі змістом ухвали апеляційного суду про залишення апеляційної скарги без руху» [6].

Інформування шляхом sms-повідомлень у кримінальному провадженні також загалом залежить від волевиявлення сторони кримінального провадження. Так, постановою колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду від 18 червня 2025 року у справі № 202/19697/23 скасовано ухвалу Дніпровського апеляційного суду від 28 жовтня 2024 року щодо ОСОБА_7 і призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції з тих підстав, що в матеріалах провадження міститься довідка про доставку sms-повідомлення щодо документа «Повістка про виклик до суду у кримінальному провадженні» на 28.10.2024 10:40 у справі № 202/19697/23, яка адресована обвинуваченому ОСОБА_7. Поряд з цим у матеріалах кримінального провадження відсутня заява ОСОБА_7 про намір отримання судової повістки в електронному вигляді за допомогою sms-повідомлення [7]. Водночас наведемо приклад і іншої позиції стосовно належного sms-повідомлення. ККС ВС у справі № 591/4693/15 залишив без змін касаційну скаргу потерпілої ОСОБА_5 на ухвали Зарічного районного суду м. Сум від 19 грудня 2022 року та Сумського апеляційного суду від 8 квітня 2024 року. У скаргі потерпіла вказала, що суд першої інстанції не повідомив її про день і час засідання, а сповіщення шляхом надсилання sms-повідомлення без її письмової заяви не є належним. Суд урахував, що в цьому випадку потерпіла протягом тривалого часу отримувала телефонограми або sms-повідомлення про дату та час судових засідань. Суд надсилав повістки також поштою. Залишаючи судові рішення без змін, Верховний Суд зазначив, що якщо учасник справи надав суду телефон та електронну адресу, зазначивши їх у скаргі, то можна припустити, що він не заперечує, щоб ці засоби комунікації використовувалися судом. Це покладає на особу обов'язок отримувати повідомлення і відповідати на них. Отже, суд, який комунікує з учасником справи за допомогою вказаних ним засобів зв'язку, діє правомірно й добросовісно [8].

Окреслена законодавча система комунікації учасників кримінального провадження з судом є малоефективною в сучасних умовах, призводить до порушення розумних строків розгляду, значних витрат на поштову кореспонденцію. Наведене свідчить про відсутність установлених пріоритетів у цій сфері, що призводить до таких випадків, коли учасник обирає спосіб комунікації з судом, на свій розсуд змінює його кілька разів в ході розгляду справи, не надає заяву про можливість комунікації з ним жодним способом в електронній формі. При цьому з різних підстав поштові відправлення такому адресату можуть бути не доставлені. Як зазначає Н. Глинська: «Пріоритезація у кримінальному провадженні є складним і багатогранним процесом, який вимагає зваженого підходу та врахування багатьох чинників. Ефективна система пріоритезації дозволяє забезпечити справедливість, своєчасність та якість здійснення кримінального провадження при раціональному використанні ресурсів кримінальної юстиції» [9, с. 96]. Вважаємо, що в контексті подальшої реформи судочинства у сфері цифровізації необхідно виробити чіткі пріоритети збалансованого використання засобів цифровізації усіма учасниками кримінального провадження задля підвищення його ефективності, дотримання розумних строків, економії ресурсів, що потребує зміни підходів до реалізованого на сьогодні в нормах КПК підходу до регламентації комунікаційного аспекту цифровізації.

Висновки. Обраний законодавцем спосіб використання електронного кабінету та інших електронних засобів комунікації учасника з судом у кримінальному провадженні не можна вважати ефективним. Подальша реформа цифровізації судочинства у сфері кримінальної юстиції в комунікаційному аспекті має бути заснована на процесуальному закріпленні права комунікації суду з учасниками провадження, в той спосіб, який учасники обрали для звернення до суду, усунення поширених випадків зловживання процесуальними правами у цій сфері.

Список використаних джерел

1. План для Ukraine facility (2024–2027). URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>. 380 с.

2. Дорожня карта з питань верховенства права. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wpcontent/uploads/UA_Dorozhnya_karta_z_pytan_verhovenstva_prava_2.pdf
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ № 1-мзс за 2025 рік. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2025
5. Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Рішення ВРП від 17.08.2021 № 1845/0/15-21 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
6. Постанова колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду від 02 вересня 2024 року у справі № 202/9867/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121502735>
7. Постанова колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду від 18 червня 2025 року у справі № 202/19697/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128347409>
8. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 23 січня 2025 року, справа № 591/4693/15, провадження № 51-3209км24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718067>
9. Глинська Н. В. Пріоритезація у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, ключові аспекти та виміри. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Випуск 49. С. 86–100. DOI: <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-87>

References

1. Plan dlia Ukraine facility (2024–2027). URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>. 380 s. (in Ukr.).
2. Dorozhnia karta z pytan verkhovenstva prava. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wpcontent/uploads/UA_Dorozhnya_karta_z_pytan_verhovenstva_prava_2.pdf (in Ukr.).
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 roku № 4651-VI (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (in Ukr.).
4. Zvit mistsevykh zahalnykh sudiv pro rozghliad sudovykh sprav № 1-mzs za 2025 rik. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2025 (in Ukr.).
5. Polozhennia pro poriadok funktsionuvannia okremykh pidsystem (moduliv) Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy. Rishennia VRP vid 17.08.2021 № 1845/0/15-21 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (in Ukr.).
6. Postanova kolehii suddiv Tretoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu vid 02 veresnia 2024 roku u spravi № 202/9867/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121502735> (in Ukr.).
7. Postanova kolehii suddiv Tretoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu vid 18 chervnia 2025 roku u spravi № 202/19697/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128347409> (in Ukr.).
8. Postanova kolehii suddiv Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 23 sichnia 2025 roku, sprava № 591/4693/15, provadzhennia № 51-3209km24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718067> (in Ukr.).
9. Hlynska N. V. Priorytezatsiia u kryminalnomu provadzhenni: poniattia, oznaky, kliuchovi aspekty ta vymiry. *Pytannia borotby zi zlochyinnistiu*. 2025. Vypusk 49. S. 86–100. DOI: <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-87> (in Ukr.).

Хімяк Ю. Б. Актуальні питання цифровізації кримінального провадження: комунікаційний аспект

У статті досліджуються актуальні питання цифровізації кримінального провадження в аспекті комунікації учасників кримінального провадження між собою та з судом.

Установлено, що, незважаючи на широкий вибір засобів комунікації учасників кримінального провадження, сьогодні основним засобом залишається поштовий зв'язок, а засоби цифровізації в багатьох випадках виступають додатковим джерелом інформування учасників та не мають процесуального значення через недоліки процесуальної регламентації.

Обґрунтовано, що на відміну від інших процесуальних кодексів, на яких поширює свою дію ЄСІКС, у нормах КПК факт реєстрації електронного кабінету суб'єктами, визначеними у ст. 35 КПК, які повинні його зареєструвати в обов'язковому порядку, не означає обов'язок подання процесуальних документів до суду виключно таким способом. У нормах КПК жодних процесуальних наслідків невикористання суб'єктами, визначеними у ч. 1 ст. 35 КПК, електронного кабінету, не передбачено на відміну від інших процесуальних кодексів, за якими законодавство містить процесуальні наслідки неподання документів з використанням

електронного кабінету. Тому фактично наявність у цих суб'єктів та органів електронного кабінету не надає суду можливості здійснювати обмін документами через електронний кабінет у випадку, коли при надсиланні процесуальних документів до суду було обрано інший спосіб подання. Крім цього, у випадку обрання електронного кабінету засобом комунікації з судом, право на належне процесуальне сповіщення виникає в суду лише у випадках, коли про таку можливість надсилання процесуальних документів від учасника надійшла відповідна письмова заява.

Зроблено висновок про те, що обраний законодавцем спосіб використання електронного кабінету та інших електронних засобів комунікації учасника з судом у кримінальному провадженні не можна вважати ефективним. Подальша реформа цифровізації судочинства у сфері кримінальної юстиції в комунікаційному аспекті має бути заснована на процесуальному закріпленні права комунікації суду з учасниками провадження, у той спосіб, який учасники обрали для звернення до суду, усунення поширених випадків зловживання процесуальними правами у цій сфері.

Ключові слова: кримінальне провадження, розумні строки, електронний кабінет, електронна пошта, пріоритезація, повідомлення, повістка, поштовий зв'язок.

Khimyak Yu. B. Current issues of digitalization of criminal proceedings: communication aspect

The article examines the current issues of digitalization of criminal proceedings in terms of the existing communication of participants in criminal proceedings among themselves and with the court.

It has been indicated that despite the wide choice of means of communication of participants in criminal proceedings, postal communication remains the main means today, and digitalization means in many cases act as an additional source of information for participants and have no procedural significance due to the disadvantages of procedural regulation.

It has been established that, unlike other procedural codes to which the EUICS applies, in the norms of the CPC, the fact of registering an electronic cabinet by the entities specified in Article 35 of the CPC, which must register it in a mandatory manner, does not mean the obligation to submit procedural documents to the court exclusively in this way. The norms of the CPC do not provide for any procedural consequences of the failure to use the electronic cabinet by the entities specified in Part 1 of Article 35 of the CPC, unlike other procedural codes, under which the legislation contains procedural consequences of the failure to submit documents using the electronic cabinet. Therefore, in fact, the presence of an electronic cabinet by these entities and bodies does not provide the court with the opportunity to exchange documents via the electronic cabinet in the event that another method of submission was chosen when sending procedural documents to the court. In addition, if an electronic cabinet is chosen as a means of communication with the court, the right to proper procedural notification arises in the court only in cases where a corresponding written application has been received from the participant about such a possibility of sending procedural documents.

It is concluded that the method chosen by the legislator of using an electronic cabinet and other electronic means of communication between a participant and the court in criminal proceedings cannot be considered effective. Further reform of the digitalization of judicial proceedings in the field of criminal justice in the communication aspect should be based on the procedural consolidation of the right of communication of the court with the participants in the proceedings, in the way that the participants chose to apply to the court, eliminating widespread cases of abuse of procedural rights in this area. At the same time, the effectiveness of criminal proceedings in the communication aspect can be ensured exclusively by the development of the digitalization of criminal proceedings in terms of improving the procedural order of issuing a summons, notification, sending a summons, receiving court decisions in electronic form, etc.

Keywords: criminal proceedings, reasonable terms, electronic office, e-mail, prioritization, notification, summons, postal communication.

DOI: 10.33663/2524-017X-2026-17-510-515

Дата першого надходження рукопису до видання: 09.03.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 09.04.2026

Дата публікації: 30.04.2026